

Voorzitter,

Enkele weken geleden was ik aanwezig bij een informatiemiddag over de keukentafelgesprekken. Hiervan heb ik tijdens de commissievergadering, goed bedoelend, verslag gedaan. Ik was namelijk onthutst door de veelheid van zorgen en onrust bij het publiek, en heb dat geïllustreerd met een greep uit het assortiment "missers of misstanden" in de uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid.

Helaas werd mij niet in dank afgenomen, dat ik gevoelens van onvrede onder burgers overbracht; de beide wethouders toonden zich "not amused" en ik werd weggezet als een negativist die suggereerde dat alles kommer en kwel is.

Jammer dat mijn boodschap zo werd ontvangen en dat kritiek uit de samenleving wordt afgedaan als gezeur, op zichzelf staande incidenten, en beelden waarin men zich niet herkent.

Natuurlijk gaat er veel goed, laat daarover ook wat mij betreft geen misverstand bestaan, maar het kan en het moet nog zo veel beter. En om beter te kunnen zou het college meer open oog en oor voor de signalen, voor de problemen, voor de kritiek moeten hebben.

Voorzitter, enkel het noemen van een aantal kritiekpunten is slechts één invalshoek om het beleid te evalueren. Wij krijgen sinds kort ook kwartaalrapportages om het sociaal domein in cijfers te kunnen volgen. Nuttig en noodzakelijk, maar onvoldoende om de tevredenheid bij onze burgers te kunnen peilen. Het beperkt aantal ingediende bezwaarschriften mag niet worden gezien als een bevestiging, een aai over de bol, dat het allemaal pais en vree zou zijn. Wij moeten dieper durven kijken dan de oppervlakte, want alleen dan zie je meer. We zijn er niet met enkel te verwijzen naar de 79% van de mensen die tevreden zijn, maar door een uitdaging te willen zien in het beter bedienen van de overige 21%. En in aantallen gezien, de mens achter de cijfers, is dat een grote groep. Een té grote groep.

Laten wij vooral voor díe mensen oog hebben, en zij niet in de armen drijven van de echte negativisten.

Voorzitter, waar het eigenlijk op neer komt is, dat wij over onvoldoende tools beschikken om een gefundeerd oordeel te kunnen vellen over de tot dusverre geleverde prestaties. Van de wethouder hebben wij begrepen, dat er geëxperimenteerd wordt met instrumenten voor kwaliteitsmeting, maar vooralsnog staan wij als raad met lege handen. Wij missen daardoor ook een echt kompas, een kompas om behouden te kunnen koersen op de sociale routekaart.

Voorzitter, en dan is het spijtig om te moeten vaststellen, dat wij op dit punt al veel verder hadden kunnen zijn geweest, als wij twee jaar geleden het voorstel van GroenLinks hadden gevolgd tot inrichting van een onafhankelijke ombudsfunctie. Dan hadden wij tussentijds de ingrediënten mogen ophalen om op verder te kunnen bouwen. Dan hadden wij nu echt iets om te evalueren. Het zou de wethouder sieren, om zich daar nog eens over uit te durven spreken.

Voorzitter,

Met een gebrekkig kompas dus gaan we de woeste zee op: in het voorjaar zullen wij hoge golven moeten trotseren om het schip van het sociale domein naar beter vaarwater te loodsen. GroenLinks zal er met argusogen op toezien, dat wij niet slechts 79%, maar *alle* passagiers een veilige thuishaven weten te bieden.

Voorzitter, na deze meer algemene beschouwing kom ik toe aan enkele hete hangijzers binnen de Participatiewet.

En ook nu begin ik met een terugblik op de commissievergadering.

Op de eerste plaats dank aan de actievoerende FNV-ers, die zich ook vandaag weer lieten zien om hun strijd tegen verdringing op de arbeidsmarkt kracht bij te zetten. Een in de ogen van GroenLinks alleszins gerechtvaardigde oproep, die wij van harte ondersteunen. Niet alleen vanwege het feit, dat wij vinden dat gelijk werk gelijk beloond moet worden, maar ook omdat wij onvrijwillige inzet van bijstandsgerechtigden afwijzen. Voor ons zijn gelijkwaardigheid en respect vanzelfsprekende waarden in de relatie van mens tot mens. Een universele norm waar ook Nederland voor heeft getekend. Laat het niet bij mooie woorden blijven, maar handel er ook naar!

Voorzitter, het is voor mij, en met mij hebben zich nog enkele commissieleden daarover gelijkluidend uitgesproken, het is voor mij dus onbegrijpelijk dat de wethouder de politieke sensitiviteit mist, om een zo gevoelig onderwerp als het onvrijwillig inzetten van bijstandsgerechtigden niet met open vizier met de commissie of raad voorbespreekt en afstemt. Wij moeten nota bene via de krant vernemen, dat er een Pilot Schone Stad wordt gestart, waarbij daadwerkelijk een greep wordt gedaan uit het bestand bijstandsgerechtigden, daarbij stoer wijzend op de plicht tot tegenprestatie en de sanctie van een korting op het inkomen. De wethouder slaat hier zowel procedureel als inhoudelijk de plank ver mis.

Voor de fractie van GroenLinks aanleiding om, samen met de SP, DNA en OPA, via de Motie "Participatiewet en Verdringing" het college op te roepen om het vraagstuk van verdringing op de arbeidsmarkt te objectiveren en aan een onafhankelijk oordeel te onderwerpen.

[aanreiken motie Participatiewet en verdringing]

Voorzitter, in het verlengde hiervan kom ik terug op het gegeven, dat tijdens de commissie in verschillende opzetjes uitspraken zijn gedaan die de wenselijkheid van een onderzoek náár en/of experimenten mét onvoorwaardelijke bijstand suggereren. Zelfs de term basisinkomen is gevallen. Hoe denkt de wethouder zelf daar inmiddels over? Is het niet teleurstellend, dat de motie die daartoe medio 2015 heeft opgeroepen, zo weinig opvolging heeft gekregen? De raad heeft er unaniem naar gevraagd, en de raad heeft het blijkbaar nog steeds op het netvlies. Actie van de wethouder is dringend gewenst.

En laat de wethouder nu niet wéér aankomen met het argument, dat Den Haag er nog niet klaar voor is. Staatssecretaris Klijnsma heeft in het najaar al een eerste knoop doorgehakt, die belangstellende gemeenten in staat stelt om te experimenteren met varianten van onvoorwaardelijke bijstand. Waar wacht deze wethouder nog op? Wat is er nog meer voor nodig, om de wethouder in actie te krijgen? Graag een duidelijke toelichting voor dit stilzitten!

Voorzitter,

Tot slot kom ik toe aan de vermaledijde kostendelersnorm. U weet wel, de norm die mensen die samen een woning delen, weer onder de armoedegrens drukt.

Ik heb in mijn commissiebijdrage het voorbeeld genoemd van Johan, een 24-jarige dak- en thuisloze jongere, die samenwoont mét en mantelzorg biedt áán zijn alleenstaande moeder, maar min of meer uit huis wordt gedreven door de onmenselijkheid die achter deze kille wetgeving schuil gaat.

Gelukkig toonde de wethouder zich welwillend om in dit soort situaties maatwerk te zullen bieden. Ik ben de wethouder dankbaar voor die reactie, maar voel tegelijkertijd toch ook de behoefte tot meer concretisering, een duidelijke kapstok, een echt soelaas voor schrijnende situaties.

Juist omdat in tegenstelling tot het doel van de Participatiewet, de kostendelersnorm in veel gevallen participatie juist ontmoedigt of zelfs onmogelijk maakt - bijvoorbeeld als het gaat om belangrijke maatschappelijke zaken als mantelzorg en de opvang van dak- en thuislozen - komt de fractie van GroenLinks samen met de SP, DNA en OPA tot navolgende motie "Inperking schade kostendelersnorm", daarbij het college oproepend om de kostendelersnorm genuanceerd en op constructieve wijze toe te passen.

[Aanreiken motie Inperking schade kostendelersnorm]

Voorzitter, en daarmee ben ik gekomen aan het einde van mijn bijdrage in eerste termijn.